

Szivárvány Óvoda és Bölcsőde Dombóvár

**TÜNDÉRKERT BÖLCSŐDE
NEVELÉSI GONDOZÁSI PROGRAM**

Készült: 2017

Érvényes: 2022

Készítette: Bálintné Bende Klaudia

Tartalomjegyzék

Bevezető	3
1. Az intézmény adatai	4
2. Helyzetelemzés, az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői	4
2.1. Településünk földrajzi helyzete.....	4
2.2. A bölcsőde közvetlen környezete, ellátandó célcsoport.....	5
2.3. Az intézményi szervezet.....	5
2.4. Nyitva tartás	6
3. Az intézmény személyi és tárgyi feltételei.....	6
3.1. Személyi feltételek	6
3.2. Tárgyi feltételek	7
4. A bölcsőde hitvallása	8
5. A szolgáltatás célja, feladatai, alapelvei.....	9
5.1. A bölcsődei nevelés alapelvei	9
6. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatás elemek, tevékenységek leírása.....	12
6.1. Az egészséges testi fejlődés elősegítése.....	12
6.2. Az értelmi, érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése.....	14
6.3. Megismerési folyamatok fejlődésének segítése	15
7. A bölcsődei élet megszervezésének elvei	16
7.1. A bölcsődei felvétel rendje.....	16
7.2. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer.....	18
7.3. Gyermekcsoportok szervezése	18
7.4. Napirend	18
7.5. Szülők tájékoztatásának formái.....	20
8. A szülőkkel való kapcsolattartás, családi nevelés segítése	20
8.1. A szülői kapcsolattartás formái	21
8.2. A családi nevelés segítése	22
8.3. Egyéb szervezett programok	23
8.4. Ünnepek, hagyományok.....	23
9. A Bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei.....	24
10. A bölcsőde kapcsolatai.....	31
11. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált gondozása, nevelése a bölcsődében.....	31
12. Gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok a Bölcsődében	32
13. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást nyújtók jogainak védelmében.....	32
14. A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültségének módja, formái.....	34
15. A bölcsődei nevelés-gondozás belső ellenőrzése, bölcsődei dokumentumok	35
16. A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődés kor végére.....	37
1. sz. melléklet: Megállapodás	38
2.sz. melléklet: Házirend	40

Bevezető

A társadalmi változások, a szolgáltatást nyújtók és ellátók rendszerének változásai, mind magukban hordozzák, az új célok, kihívások megfogalmazását. A Tündéerkert Bölcsőde nevelési- gondozási programjának kidolgozását a törvényi változások, intézményünk átszervezése, névváltoztatása tették szükségessé. Szakmai programunk középpontjában a bölcsődénkbe járó kisgyermek harmonikus, testi, lelki, szociális fejlődése, személyiségfejlődésének elősegítése, kibontakoztatása áll, a kisgyermek szüleinek szoros együttműködésével, családok bevonásával.

A bölcsőde szakmai programját meghatározó jogszabályok:

- az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról (adatvédelmi törvény),
- a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- 235/1997. (XII. 17.) Kormányrendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról,
- 328/2011. (XII. 29.) Kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról,
- 257/2000 (XII. 26) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról,
- 369/2013. (X. 24.) Korm.rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok ági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről,
- A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai,
- valamint a módszertani levelek, útmutatók, ajánlások,
- 8/2000 (VIII.4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételéről,
- 9/2000 (VIII.4) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról.

1. Az intézmény adatai

A Szivárvány Óvoda és Bölcsőde Dombóvár többcélú nevelési-oktatási intézmény, ezen belül óvoda-bölcsőde, amely a bölcsődei gondozás, nevelés és az óvodai nevelés feladatait látja el. Az intézmény keretei között működő óvodák és a bölcsőde között megvalósuló szakmai együttműködés biztosítja a bölcsőde és az óvoda közötti zökkenőmentes átmenetet a gyerekek számára.

A Tündéerkert Bölcsőde Gondozási, nevelési programja a Szivárvány Óvoda és Bölcsőde Dombóvár pedagógiai programjának mellékletét képezi.

Az intézmény hivatalos elnevezése:

SZIVÁRVÁNY ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE DOMBÓVÁR

Az intézmény címe: 7200 Dombóvár, Zrínyi u. 10.

Az intézmény székhelye: 7200 Dombóvár, Zrínyi u. 10.

Az intézmény székhelyének telefonszáma: 74/465-315

Az intézmény telephelye: **Szivárvány Óvoda és Bölcsőde Tündéerkert Bölcsődéje, 7200 Dombóvár, Kórház u. 35.**

A telephelyének telefonszáma: 74/466-424

A telephely e-mail címe: tunderkertbolcsode.dombovar@gmail.com

Férőhelyszáma: 60 fő

Nyitvatartási idő: hétköznaponként 6.00-17.00 óra

Az intézmény fenntartója: Dombóvár Város Önkormányzata
7200 Dombóvár, Szabadság u. 18.

Az intézmény ellátási területe: Dombóvár város közigazgatási területe.

2. Helyzetelemzés, az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői

2.1. Településünk földrajzi helyzete

Dombóvár város a Dél-Dunántúl közepén, Tolna, Baranya és Somogy megye találkozásánál, Tolna megye délnyugati csücskében helyezkedik el, déli határai mentén folyik a Kapos folyó. Városunk és környezete kiváló természeti adottságokkal is rendelkezik, idáig nyúlik a Külső-Somogyi-dombság déli része, a város egyes területei a Kapos-völgyben fekszenek, a Szőlőhegy a zselici dombok alján helyezkedik el, és a város közelében húzódnak kelet felől a

Tolnai-Hegyhát és a Völgység dombsorai. Közigazgatási területe 78,48 négyzetkilométer, lakosainak száma megközelítőleg 19.000 fő.

Településünk nevét, a honfoglalás kori magyarok a Kapos menti területen élő kisebb számú szláv népesség, folyóárterében lakó szigetlakók mocsári tölgy (dobov) elnevezéséből, valamint a mai Szigeterdőben álló várról származtatjuk, amely a 15. században a Dombai család birtokában állt.

Dombóvár igazi fejlődését a *vasútépítés* hozta meg. A kezdetben mezőgazdasági jellegű település, a közlekedés, ipar, kereskedelem központja lett az 1900-as évek elején. Megindult az infrastruktúra-fejlesztés. A Dél-Dunántúl kiemelt csomópontja lett. 1970 április 1-jén Dombóvárt várossá nyilvánították. 1973-ban, a gunarasi termál és gyógyfürdő kialakítása megkezdődött, ami ma is a legfőbb idegenforgalmi vonzerőt jelenti a város életében. Az 1990-es évektől, a város fejlődése lelassult, a mezőgazdasági, ipari üzemek fokozatosan bezártak, nőtt a munkanélküliek száma, megváltozott a lakosság összetétele, a hátrányos helyzetűek száma emelkedett, az itt élők száma folyamatosan csökkent.

A város fontos szerepet tölt be közigazgatási szempontból, kistérségi központ, és járási székhely. Intézményrendszere folyamatosan alakult.

Dombóvár városa, nagy figyelmet fordít a város fejlesztésére, a gazdaság növekedésére, környezetvédelmi és természetvédelmi, történelmi és kulturális megőrzésére.

2.2. A bölcsőde közvetlen környezete, ellátandó célcsoport

Nevelési-gondozási programunk elkészítésénél szükség volt közvetlen környezetünk ismeretére. A kisvárosokra jellemző, társadalmi környezet, a családok szociális helyzetének ismerete, fontos tényező, nevelési-gondozási feladataink meghatározásánál.

Városunkban is az elmúlt évek folyamatos társadalmi változásainak hatására –a családok megváltozott szociális és anyagi helyzete miatt – egyre többen igényelnek bölcsődei ellátást, és térnek vissza dolgozni, válnak gyermeküket egyedül nevelő szülőkké, családfenntartókká. Az utóbbi évben, a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek napközbeni ellátása iránt is megnőtt az igény.

2.3. Az intézményi szervezet

Az 1990-es évek végétől többször változott a bölcsőde intézményi szervezete az átszervezések hatására, de a bölcsőde mindig tagintézményként vagy intézményegységként

működött. Ennek következtében, változott az intézmény jogi státusza, feladatai, nagysága, vezetői struktúrája.

Bölcsődénk többcélú nevelési-oktatási intézmény, ezen belül óvoda-bölcsőde, az intézményt három dombóvári óvoda és a bölcsőde alkotja 2017. augusztus 01-től.

Dombóváron, egy bölcsőde működik, ellátási területe Dombóvár város közigazgatási területe, a bölcsődébe azon dombóvári lakóhellyel rendelkező gyermekek vehetők fel, akik szülei munkaviszonyban állnak, vagy valamilyen oknál fogva nem tudják biztosítani gyermekük napközbeni ellátását. Bölcsődénk területileg az Újdombóvári városrészben csendes, jól megközelíthető zöld övezetben helyezkedik el. Az épület eredetileg is bölcsődének épült 1976-ban, a férőhelyek száma 80 fő volt. Jelenleg 60 férőhellyel rendelkezik, 5 csoportszobában.

2.4. Nyitva tartás

A bölcsőde nyitvatartási idejét a fenntartó határozza meg figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szülei munkakezdésének és befejezésének időpontját, valamint a bölcsődéből a munkahelyre történő utazás időtartamát. Bölcsődénk nyitvatartási ideje: hétfőtől péntekig 6.00-17.00. óra. A bölcsőde nyári zárva tartásának időtartamát, a fenntartó határozza meg, amit 2 hétben állapított meg. A zárás pontos idejéről a fenntartó döntése alapján minden év február 15-ig tájékoztatjuk a szülőket.

3. Az intézmény személyi és tárgyi feltételei

3.1. Személyi feltételek

A bölcsődei ellátás szakmai létszám minimum követelményeit a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza.

Bölcsődénkben öt csoport működik, ennek megfelelően 12 kisgyermeknevelő látja el a gyermekek nevelését, gondozását.

Alkalmazottak száma : 14,5 fő

bölcsődevezető: 1 fő

kisgyermeknevelő: 11 fő

bölcsődei dajka: 2 fő

karbantartó: 1 fő (fél állásban)

orvos:1 fő (megbízási jogviszonyban).

A nevelő munkát segítő munkatársak, bölcsődei dajkák a jogszabályban előírt létszámban alkalmazva lesznek az új intézmény működésének megkezdésekor.

Szakmai végzettségek:

Csecsemő- és kisgyermeknevelő, -gondozó: 2 fő

Kisgyermekgondozó, -nevelő: 4 fő

Bölcsődei szakgondozó: 1 fő

Csecsemő-gyermekgondozónő: 1 fő

Csecsemő- és kisgyermekgondozó: 4 fő

Bölcsődei dajkák: nem rendelkeznek bölcsődei dajkai képesítéssel.

3.2. Tárgyi feltételek

Bölcsődénk 1976-ban épült, Újdombóvár családi házas, könnyen megközelíthető zöld övezetében. Megfelelő infrastruktúrával rendelkezik, de felújításra szorul.

A 15/1998 (IV. 30.) NM rendeletben meghatározásra került az egy kisgyermekre jutó hasznos alapterület, bölcsődei gondozási egységeink 24 kisgyermek elhelyezésére szolgálnak, melyek gyermeköltözőből, fürdőszobából és 2 csoportszobából állnak.

Az épület 4 gondozási egységből áll, de egy egységet a bölcsőde nem használt, így egyéb nem az intézményhez tartozó funkciót látott el, majd 2016.-ban saját használatra visszakaptuk. Pillanatnyilag tornaszoba és multifunkcionális szoba funkciót tölt be. Jelenleg 60 férőhelyen, 3 gondozási egységben, 5 csoportszobában neveljük-gondozzuk a kisgyermeket.

Csoportszobáink színvilága, belső tereinek kialakítása, a bútorzatok, drapériák a gyermekközpontúságot tükrözik. A dekoráció kisgyermeknevelőink keze munkáját dicséri. Tágas, világos terek, pedagógiai szempontból jól elkülönült funkcióval rendelkező sarkok jellemzik. A gyermekek gondozását és önállósodását segítő berendezési tárgyak és eszközök a gyermekek méretéhez és fejlettségéhez igazodnak.

Játékeszközeink az egyéni és életkori sajátosságoknak megfelelő minőségben és mennyiségben biztosítanak lehetőséget a spontán játéktevékenységre, a kisgyermek személyiségének fejlesztésére, elősegítve ezzel a társas kapcsolatok, én tudat, elfogadás, empátia egészséges fejlődését. A szerepjáték kellékei, bábok, babák, autók, mesekönyvek, építő-konstruáló, nagymozgást segítő játékok, finommotorikát, vizuális nevelést fejlesztő

eszközök biztosítják a zavartalan játéktevékenységet. Fürdőszobáink tárgyi feltételei megfelelnek az előírásoknak, de felújításra szorulnak.

Minden gondozási egységhez tartozik egy terasz, ami az udvarhoz kapcsolódik. Két gondozási egységünk terasza, teljesen elkülönített kisudvarral rendelkezik, de nem felel meg a szabad levegőn tartózkodás játékfeltételeinek, a csecsemők kint altatására használjuk. Egy gondozási egységünk terasza felújításra került, térköves burkolatával játszóudvarunk tágas részét képezi.

Bölcsődénk játszóudvarának nagysága ideális a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítésére. A meglévő nagymozgást segítő eszközök, favonat, fahajó, hinta, rúgóshinta és csúszda megfelelnek a biztonsági előírásoknak, de szeretnénk a közeljövőben több lehetőséget biztosítani, újabb játékeszközöket beszerezni. Udvarunkon a mozgásfejlesztő játékok mellett, két homokozót alakítottunk ki, amely szinte minden évszakban kellemes időtöltést szerez a gyermekeknek. Hús, árnyékot adó lombos fák biztosítják a nyári időszakban a levegőztetés lehetőségét.

A bölcsőde saját konyhája ellátja a bölcsődés gyermekeket és az intézmény dolgozóit, a konyhát az Integrált Önkormányzati Szolgáltató Intézmény üzemelteti. A konyha a HACCP követelményeinek megfelelően működik. Intézményünk különös figyelmet fordít a gyermekek étkeztetésére. Az élelmezésvezető a gyermekek életkorának figyelembevételével állítja össze a napi tápanyagmennyiséget és az étlapot, amit a bölcsőde háziorvosa is ellenőriz. Törekszünk a változatos és idényszerű táplálékok előállítására. Gyümölcsöt, zöldséget, teljes kiőrlésű gabonát kapnak a gyerekek, naponta négyszer étkeznek. Intézményünk konyhája látja el a diétás vagy tápanyag-allergiában szenvedő gyermekek étkeztetését is kiszállítással.

A bölcsőde szakmai programja összhangban van a „Bölcsődei nevelés gondozás alapprogramjával”, az alapprogramban megfogalmazott elvekkel, a mindenkor hatályos jogszabályokkal.

4. A bölcsőde hitvallása

*„Fent a felhő szélén egy angyal mindent lát,
hogy a világot a Földön, gyerekek rajzolják,
Kicsiny, hegyezetlen, színes ceruzák.”*

Az első 3 évnek meghatározó szerepe van a kisgyermek személyiségének fejlődésében. Számunkra a legfontosabb, hogy derűs, nyugodt, szeretetteljes légkört, biztonságos környezetet tudjunk a kisgyermek számára biztosítani. Egyéni és életkori sajátosságaik figyelembe vétele mellett odafigyeléssel biztosítsuk, segítsük elő személyiségük fejlődését, kibontakoztatását.

5. A szolgáltatás célja, feladatai, alapelvei

Szakmai célunk:

Bölcsődénk a szülők érdeklődésére, nyitottságára, valamint kisgyermekük megismerésére épülve, bizalmukat elnyerve, biztosítja a gyermekek napközbeni ellátását.

Nyugodt, derűs, biztonságos, egészséges, szeretetteljes légkörben, odafigyeléssel, szakszerű nevelés-gondozás mellett biztosítjuk a fejlődésükhöz szükséges feltételeket.

Feladatunk:

A bölcsőde feladata 20 hetes kortól három éves korig a családban nevelkedő kisgyermek szakszerű nevelése és gondozása. A kisgyermek testi-lelki szociális jóllétének megteremtése, elfogadással, szeretettel, kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzésre a lehetőségek biztosításával, viselkedésminták nyújtásával elősegíteni harmonikus fejlődését. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítése, szükség esetén más szervezetek, szakemberek bevonásával. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél minél korábbi életkorban elkezdve a gondozásba ágyazott fejlesztést, ezek által elősegítve társadalomba való beilleszkedést.

Az első évek nevelő munkájának alapozó feladata van. A megalapozás szempontjából legnagyobb jelentősége a világ megismerésének, és az érzelmi kötődések kialakulásának van.

5.1. A bölcsődei nevelés alapelvei

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet

kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő” rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás

szükségletek kielégítése megteremti a magasabbrendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömeit, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

A bölcsőde szerepe – mint nevelés-gondozást nyújtó intézmény – az, hogy a kisgyermek személyiségének kibontakoztatását, harmonikus fejlődését, elősegítse. A szülők és gyermekek jogait tiszteletben tartva, a család megismerésére alapozva, erősségeit támogatva, bizalmi viszonyt kiépítve, a szülői kompetenciákat fejlessze, megerősítse. A szülő, egyenrangú, partneri kapcsolatban segítse a kisgyermeknevelőt gyermeke megismerésében, az egyéni, differenciált bánásmód kialakításában.

6. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatás elemek, tevékenységek leírása

Nevelési-gondozási programunk célja, a családi nevelés mellett, a különböző háttérű családokból érkező kisgyermek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése, kibontakoztatása. Testi, lelki, szociális jóllétének, megismerési folyamatának elősegítése.

6.1. Az egészséges testi fejlődés elősegítése

Bölcsődénkben nagy figyelmet fordítunk a harmonikus testi fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtésére, a primer és egyéni szükségletek kielégítésére, az egészségvédelemre, egészségre nevelésre, a környezethez való alkalmazkodásra és az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakítására.

Egészséges táplálkozás megteremtése:

- biztosítjuk a kisgyermek korának, fejlettségének, egyéni igényeink megfelelő ételeket,
- biztosítjuk az elegendő időt és a nyugodt étkezés feltételeit,
- biztosítjuk a személyi állandóságot és saját helyet az étkezéseknél.

A táplálkozás és egészség szorosan összefügg egymással. A helyes táplálkozási szokásokat már kora kisgyermekkorban ki kell alakítani. Nagyon fontos, az étel összetétele, minősége, valamint a megfelelő tápanyag bevitele, ami fedezi a kisgyermek energiaszükségletét.

A bölcsődei étkeztetés során a megfelelő táplálási igényeket úgy alakítjuk ki, hogy mennyisége és minősége megfelelő legyen, továbbá a higiénés feltételeknek megfelelő konyhatechnikai eljárással készüljön.

Az étlapot az élelmezésvezető a bölcsődevezetővel és a bölcsőde orvosával közösen állítja össze, a vonatkozó jogszabály (37/2014.(IV.30.) EMMI rendelete) alapján.

A bölcsődénkben a gyermekek számára napi négyeszeri étkezést biztosítunk. Ez a négy étkezés a reggeli, a tízórai, ebéd és uzsonna. A diétás és tápanyag-allergiában szenvedő gyermekek számára az élelmezésvezető külön étlapot készít, amit itt helyben készít el a diétás szakács.

Kulturhigiénés szokások kialakítása:

- étkezések előtti kézmosás,
- szalvéta használata,
- papírzsebkendő használata,
- wc használat után helyes kézmosás,
- törölköző használat.

A helyes technikák, szokások kialakítása, elegendő idő és az önállósodási törekvések támogatása mellett. Mindezek mellett a gondozási helyzetekben való higiénés szabályok betartása, pelenkázó, bili, wc fertőtlenítése. A csoportszobák, tisztasága, rendje, (napi, heti és havi rendszerességgel nagytakarítás) folyamatos szellőztetés, játékok fertőtlenítése, heti ágynemű csere illetve ezeknek szükség szerinti elvégzése fontos feladat.

Prevenció fontossága:

Bölcsődénkben a kisgyermek naponta kapnak nyers zöldséget, gyümölcsöt a napi vitamin bevétel érdekében. A megfelelő folyadék bevitele, pótlása, leginkább vízfogyasztással történik. Az ebéd utáni szájöblítést, a rágásra szoktatást, mind fontos feladatunknak tartjuk.

Szabad levegőn tartózkodás:

A szabad levegőn tartózkodás feltételeit, a napirendnek, évszaknak, időjárási viszonyoknak és a gyermekek életkorának megfelelően biztosítjuk. Kánikulában, erős szélben, esőben, nagy havazáskor, sűrű ködben, -5 °C alatti hőmérséklet esetén mellőzzük.

Rendszeres testmozgás:

A rendszeres testmozgás feltételeit az udvaron, mozgásfejlesztő játékaink révén biztosítjuk (csúszda, favonat, fahajó, hinta, rúgós hinta) tavasztól őszig, rotikom elemekből épített alagút, csúszda, valamint taposó motorok, triciklik, talicskák, homokozó készlet segítik a gyermek fejlődését.

6.2. Az értelmi, érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

A derűs, nyugodt légkör kialakítására, a beszoktatással járó nehézségek, szorongások leküzdésére kiemelt figyelmet fordítunk. Kisgyermeknevelőink a harmóniára törekednek, szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő légkör kialakítására és a harmonikus fejlődés segítésére törekednek. Az egyéni szükségleteket igyekeztünk kielégíteni a kisgyermek egyéni és életkori sajátosságainak, pillanatnyi érzelmi állapotának megfelelően.

Személyiség fejlesztése

Bölcsődénk célja, hogy tudatosan fejlesszük a kisgyermek személyiségét. A spontán, szabadon választott tevékenységformák alkalmával képességeiket fejlesszük. Sokrétű tevékenységet biztosítunk, értelmi, érzelmi képességeik fejlesztésére. Igyekszünk érdeklődésüket felkelteni, fenntartani, sokrétű kreatív tevékenységet biztosítani, ami által fantáziájuk is szárnyalhat. Igyekszünk elegendő időt biztosítani ezek kiteljesedéséhez, önállósodási törekvéseiket támogatni, sokat dicsérni, sikerélményhez juttatni őket.

Egyéni bánásmód, fejlődésbeli eltérések figyelembevétele

A kialakult képességek, erősségek fejlesztése, vagy éppen a különböző magatartásbeli, beilleszkedési zavarok enyhítése, a szociális hátrányok leküzdése nagy jelentőséggel bír bölcsődénkben. Ahhoz, hogy a kisgyermek tehetségét gondozzuk, biztatnunk, megerősítenünk kell, továbbá fejlesztő tevékenységeket kell biztosítanunk számára. Érdeklődési körét

figyelembe véve értelmi, érzelmi képességeit ki kell bontakoztatni, érdeklősét felkelteni, ehhez kreatív lehetőségeket teremteni, a gyermeket sikerhez juttatni és kudarctól megóvni.

Közösség fejlesztés

A kisgyermek társadalomba való beilleszkedése, a közösségi élet színtere a bölcsőde. A kisgyermek itt találkozik először a közösséggel, az alkalmazkodással, a társas élet szabályaival. Nagy felelősség a kisgyermeknevelők részéről a beilleszkedés megkönnyítése, a nehézségek felismerése és leküzdése. Bölcsődénkben következetesen, egyértelmű elvárások megfogalmazása, szokás és szabályrendszer kialakítása mellett, de közös célok, színes tevékenységek, önkéntes játékok, programok biztosítása mellett teremtjük meg az együttműködés feltételeit.

6.3. Megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Bölcsődénkben fontosnak tartjuk, hogy a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységeket biztosítsunk, önálló aktivitását és kreativitását támogassuk ismeretnyújtással, tapasztalatszerzéssel. A kisgyermek tevékenységét támogató, bátorító odafigyeléssel kísérjük, megerősítjük.

Környezeti nevelés szerepe

Bölcsődénkben a környezeti nevelés szerepe, hogy megfelelő összhangot teremtsen a kisgyermek és környezete között. Ismereteinek bővítésével, a megszerzett tapasztalatokkal, példamutató magatartással, környezettudatos életmódra neveljük. Olyan szokások és szabályok, viselkedésminták, magatartásformák alakuljanak ki, amely a természetes környezet és kisgyermek harmóniájára törekszik.

Feladatunk környezetünk tisztasága, rendje, ápolása, a tisztálkodás, higiéné, öltözködés, esztétika kialakítása. A bölcsőde feladata az értékrend kialakítása szűkebb környezetünkben, megfelelő magatartás, viselkedésformák, kiválasztása, pozitív szemlélet kialakítása, konfliktusok kezelése, az egészséges életmódra nevelés.

Feladatunk az ismeretek bővítése a gyakorlatban, a csoportszobában, az udvaron, séták alkalmával, az állatok megismerése, megfigyelése, simogatása, a növények megismerése megfigyelése, gyűjtögetése, alkotások készítése, az időjárás, évszakok megfigyelése,

megismerése, tapasztalása, az öltözködéssel való kapcsolata, beszélgetések, a járművek megfigyelése, különböző anyagok, színek és formák, tapintás, észlelés, érzékelés.

7. A bölcsődei élet megszervezésének elvei

7.1. A bölcsődei felvétel rendje

Bölcsődénkbe azon gyermekek szülei igényelhetik gyermekük napközbeni ellátását, akik dombóvári lakóhellyel rendelkeznek, mindkét szülő munkaviszonyban áll vagy valamilyen oknál fogva nem tudja megoldani kisgyermek napközbeni felügyeletét.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet szerint a bölcsődébe a gyermek húszhetes korától harmadik életévének, fogyatékos gyermek az ötödik életévének betöltéséig, illetve annak az évnek a december 31-éig vehető fel, amelyben a gyermek a harmadik életévét, a fogyatékos gyermek az ötödik életévét betölti. Ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.

A felvételnél előnyt jelent:

- A rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermek,
- Az egyedül álló szülő gyermeke,
- Orvosi igazolás megléte, hogy a gyermek ellátását nem tudja biztosítani a szülő,
- A családban élő gyermekek száma 3 fő, vagy azt meghaladja, de a törvény értelmében a szülő ezen gyermekére nézve nem részesül GYED, GYES folyósításában,
- Gondozásba vett gyermek, akinek egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei napközbeni ellátása.

A kisgyermek bölcsődébe való elhelyezését a szülő hozzájárulásával kérheti:

- A körzeti védőnő,
- A házi orvos, házi gyermekorvos,
- A szakértői rehabilitációs bizottság,

- Gyermekjóléti szolgálat,
- Gyámhatóság.

A kisgyermek felvételét kérheti a szülő személyesen az intézményvezetőnél. Önkéntesen történik a kérelem benyújtása, a felvételtől az intézményvezető dönt a megfelelő dokumentumok bemutatása után.

A beiratkozást megelőzően nyílt napot tartunk, amikor az érdeklődő szülők gyermekeikkel bepillantást nyerhetnek a bölcsőde életébe, körbejárják az intézményt, kötetlenül beszélgetnek a kisgyermeknevelőkkel, játéklehetőséget biztosítunk és kóstolóval kínáljuk őket. Tájékoztatót kapnak a beiratkozás időpontjáról, a felvétel rendjéről, a szükséges dokumentumok bemutatásáról, a beszoktatás rendjéről és a napirendről.

A felvételéhez szükséges dokumentumok:

- Orvosi igazolás a kisgyermek gyermekorvosától, hogy egészséges, bölcsődei közösségbe felvehető,
- Munkáltatói igazolás a szülők munkaviszonyáról, szándéknyilatkozat a munkáltató részéről, hogy alkalmazni fogja a szülőt,
- Munkaügyi központtól igazolás,
- Iskolalátogatási igazolás, tanulói jogviszonyról igazolás,
- Kisgyermek lakcímkártyája, TAJ kártyája,
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről szóló határozat,
- Magyar Államkincstár igazolása a 3 vagy több gyermek után folyósított családi pótlék összegéről, tartós betegség esetén és egyedül álló szülő esetében az emelt összegű családi pótlékról,
- Tartós betegség igazolásához az orvosi szakvélemény.

A bölcsődei elhelyezés megszűnik, a jogszabályban előírtak szerint:

- Ha a gyermek 3. életévét betöltötte, a nevelési év végén,
- Ha testi vagy szellemi fejlettsége alapján nem alkalmas óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-én,
- Ha kisgyermek veszélyezteteti társai egészségét,
- A szülő kérésére, ha kéri a bölcsődei ellátás megszüntetését,

- Ha a sajátos nevelési igényű gyermek esetén abban az évben augusztus 31-én, amikor a hatodik életévét betölti.

7.2. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer

A „Saját kisgyermeknevelő” rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik a bölcsődei csoportban. A csoport gyermekeinek egy része (5-6 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A gondozás-nevelés mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, a gyermek törzslapját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat. A „Saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője. A „Saját kisgyermeknevelő” rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit és szokásait. Elsősorban a „Saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

7.3. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoportok létszámát a 15/1998 (IV.30.) NM rendelet határozza meg. A bölcsődei gyermekcsoport létszáma legfeljebb 12 fő lehet a csoportszobák alapterülete alapján. Egy kisgyermeknevelő maximum 6 kisgyermeket láthat el.

A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei csoportban (integráltan) történő gondozása-nevelése, fejlesztése 2 egészséges gyermek ellátásához szükséges feltételrendszer biztosításával oldható meg. A gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár. Életkor szerint lehet homogén és vegyes csoport.

7.4. Napirend

A bölcsődei munka alapfeltétele a jól kialakított, folyamatos és rugalmas napirend. A napirend állandósága a gyermek számára nemcsak a fizikai szükségletek szempontjából nélkülözhetetlen. A napirenden belül az egyes gyermekek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy a csoport életében is rendszer legyen, a gyermekek tájékozódást kapjanak a várható eseményekről, felesleges várakozási idő nélkül.

A napirend megkönnyíti a gyermek tájékozódását, lehetővé teszi számára a gondozási műveletek „előrelátását”, ezáltal elősegíti a gyermek alkalmazkodását, fokozza

biztonságérzetét. A napirendet a kisgyermeknevelők az évszakok és a csoport korösszetételének figyelembevételével készítik.

A folyamatos napirend kialakításának általános elvei:

- A gyermekközösség napirendjében úgy kell a közösség szükségleteit és igényeit kielégíteni, hogy közben az egyes gyermekek szükségleteit és igényeit is figyelembe vesszük.
- A gyermek bölcsődei napirendjének kialakításánál az otthoni körülményekkel, eseményekkel mindenkor számolnunk kell.
- A gyermek szükségletei és igényei együtt változnak életkorával, fejlődésével, így a szükségletek, igények kielégítési módjának is az életkornak megfelelően változnia kell. Ennek megfelelően külön elvek szerint kell kialakítani a csecsemőcsoport, a tipegőcsoport valamint a nagycsoport napirendjét.
- A csoportok napirendje az évszakok változásával is módosul (tavasztól folyamatosan nő a levegőn való tartózkodás ideje, télen a levegőztetést hosszabb előkészítés előzi meg). Ezért szükséges a napirend állandó, folyamatos és rugalmas változtatása.
- A személyi állandóság, a megfelelő tárgyi feltételek és eszközellátottság, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával összehangolt munka.

NAPIREND

06 ⁰⁰ – 07 ⁴⁵	Folyamatos érkezés, szabad játék a csoportszobában,
07 ⁴⁵ – 08 ⁰⁰	Kézmosás, törülközés,
08 ⁰⁰ – 08 ³⁰	Reggeli,
08 ³⁰ - 11 ¹⁵	Szabad játék a csoportszobában illetve az udvaron,
9 ³⁰ – 9 ⁴⁵	Tízórai (rostos gyümölcsital),
11 ⁰⁰ – 11 ²⁰	Vetkőzés, kézmosás, törülközés,
11 ²⁰ - 12 ⁰⁰	Ebéd, szájöblítés,
12 ⁰⁰ - 14 ³⁰	Alvás,
14 ³⁰ - 15 ⁰⁰	Fürdőszobai tevékenység,
15 ⁰⁰ – 15 ³⁰	Uzsonna,
15 ³⁰ – 17 ⁰⁰	Szabad játéktevékenység a csoportszobában (tavasztól ősziig az udvaron, ha az időjárás engedi).

Napirenden belül szükség szerint pelenkázás, WC használat, kézmosás.

7.5. Szülők tájékoztatásának formái

Bölcsődénk nevelése-gondozása, a szülői neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Az együttműködés, a kölcsönös bizalom, őszinteség, etikus magatartás, a személyi jogokat tiszteletben tartó kommunikáció, az információ megosztása a kisgyermek eredményes fejlődését szolgálja.

A szülői tájékoztatás formái közül a napi beszélgetés a legalapvetőbb, a kisgyermek átvételénél, átadásánál a legfontosabb napi történések ismertetése. A folyamatos tájékoztatás eszköze a csoportok által, **zártan** működtetett (csak a saját csoportba járó kisgyermek szülei számára elérhető) **facebook oldal**, ami a mindennapi jelzések, információk, kérések színtere lett. A kisgyermeknevelők a saját csoportjukban zajló eseményekről, tevékenységekről, programokról, folyamatosan információt szolgáltatnak, felhívják a figyelmet a közelgő eseményekre, valamint képeket tesznek fel a csoportjukba járó kisgyermek mindennapi tevékenységéről. A szülők örömmel veszik, hogy bepillanthatnak gyermekük tevékenységébe és látják, hogy biztonságos, derűs környezetben, önfeledten játszik és fejlődik gyermekük. A folyamatos tájékoztatás eszköze a rendszeresen vezetett **üzenő füzet**, ami tartalmazza a gyermek beszoktatását, beilleszkedését, a rá vonatkozó aktuális és fontos információkat, a gyermek fejlettségi állapotát. A **hirdető táblán** az általános, aktuális programokról, változásokról és fontos tudnivalókról, a térítési díjak változásáról és a befizetésének időpontjáról, a heti étlapról, a gyermekjogi képviselő és érdekképviselői fórum tagjainak elérhetőségeiről tájékoztatjuk a szülőket. **Szülő csoportos megbeszélések**, a szülői igényeknek megfelelően, a csoportot érintő, illetve az oda járó kisgyermek szüleit érdeklő, érintő kérdések, nevelési helyzetek, dilemmák megvitatása a csoport kisgyermeknevelőivel.

Szülői értekezletet évente legalább két alkalommal tartunk, a bölcsődei élet megismertetésére, a szülőket foglalkoztató kérdések megbeszélésére szolgál. A szülői közösség és az érdekképviselői fórum segíti munkánkat, részt vesznek az intézmény munkájában, közvetítik szülők jelzéseit.

8. A szülőkkel való kapcsolattartás, családi nevelés segítése

Bölcsődénk kiemelt feladata a szülőkkel való kapcsolat erősítése, a családi nevelés segítése kisgyermekük egészséges személyiségfejlesztése, szocializációja érdekében. Nagyon fontos, hogy odafordulással, elfogadással, bizalommal teljes kapcsolat alakuljon ki a kisgyermeknevelő és a kisgyermek szülője között, hiszen testi-lelki szociális jólétét ez a közös

együtműködés segítheti elő. A meghirdetett bölcsődei jelentkezés előtt nyílt napot tartunk az érdeklődő szülők számára, ahol széles körű tájékoztatást kapnak a bölcsődei életről, szokásokról, szabályokról, a beszoktatás jelentőségéről, ismerkedhetnek, beszélgethetnek a nevelőkkel, bepillanthatnak a bölcsődei életbe, ismerkedhetnek az épület adottságaival. Honlapunkon, szóróanyagunkon, faliújságunkon ismerkedhetnek programunkkal.

8.1. A szülői kapcsolattartás formái

Szülői kapcsolattartás formái különböző szerepet töltenek be, de a tájékozottság és az élmény hozzájárul az együtműködéshez. A bölcsődevezető a jelentkezések alkalmával a napi csoportlátogatások, egyéni beszélgetések, a szülői értekezletek, családi délutánok, programok alkalmával tart kapcsolatot a szülőkkel.

Szülői értekezlet

Az első szülői értekezlet időpontja, a beszoktatást 1 hónappal előzi meg, itt pontos tájékoztatást kapnak a szülők a bölcsődevezetőtől. A bölcsődevezető bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket, a bölcsődeorvost, ismerteti a szakmai programot, a házirendet, válaszol a szülők kérdéseire. Elmondja, hogy melyik csoportba került gyermekük, kik lesznek kisgyermeknevelői és mikor kezdődik bölcsődei adaptációja. Ezután a kisgyermeknevelők a csoportszobáikban fogadják a szülőket, ahol ismertetik a beszoktatás módját, idejét, várható időtartamát, az elválás nehézségeit, megbeszélik a családlátogatások időpontját, tájékoztatást kapnak a bölcsőde napirendjéről. A kisgyermek beszoktatását követően ősszel kerül sor újabb szülői értekezletre, a munkaterv és a programok megismertetésére, a szülőket érintő kérdések megbeszélésére.

Családlátogatás

A kisgyermek felvételét megelőzően, előre megbeszélt időpontban történik a családlátogatás. Célja, hogy a kisgyermeket saját biztonságot jelentő, otthoni környezetében ismerje meg a nevelő és a kapcsolat felvételt kezdeményezze a szülőkkel és gyermekükkel. Természetesen a szülői jogokat szem előtt tartva, ha a szülő nem egyezik bele, elmarad a családlátogatás.

8.2. A családi nevelés segítése

Szülővel történő fokozatos beszoktatás (adaptáció)

Bölcsődénkben a szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerével szoktatjuk a gyermekeket a bölcsődei közösségbe. A fokozatos beszoktatás módszere jelentősen megkönnyíti a kisgyermek beilleszkedését a bölcsődei közösségbe, és csökkenti az adaptáció során fellépő negatív jelenségeket.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás nemcsak a gyermek számára jelent előnyöket, hanem hatással van a család és a bölcsőde kapcsolatának alakulására is. Megváltoztatja a formális együttműködést azáltal, hogy lehetőséget nyújt a családnak, és a bölcsőde gondozási, nevelési módszereinek összehasonlítására, a közös célok együttes megvalósítására.

A beszoktatás menete:

Célszerű, ha a beszoktatás 2 hétig tart, de esetenként ez a gyermek viselkedésétől függően növelhető, illetve csökkenthető. A beszoktatás az első héten a szülővel történik, a második héten már a szülő állandó jelenléte nélkül, de rövidebb és fokozatosan emelt idővel.

A kisgyermeknevelők a gyermek együttműködésétől függően, már az első napokban próbálkoznak a kapcsolat kialakításával, kísérletet tesznek egy-egy gondozási részművelet elvégzésére is a szülő jelenlétében (pl. kínálás, cipő bekötése, orrtörölés, stb.)

A beszoktatás harmadik vagy negyedik napjától szükséges, hogy a kisgyermeknevelő a szülő jelenlétében fokozatosan átvegye a gyermek gondozását. A kapcsolatot úgy kell kialakítani, hogy a játékidőben az anya illetve a szülő rövidebb hosszabb ideig egyedül hagyja a gyermeket.

A gyermek iránti figyelem, szeretett-teljes odafordulás a szülőben megerősíti a kisgyermeknevelő iránti bizalmat.

A bölcsődében tapasztalt nevelői légkör, a kisgyermeknevelő szakmai tudása, a szülővel szemben tanúsított magatartása tekintélyének elfogadását, a bölcsődei munka elismerését és értékelését eredményezi.

Napi beszélgetések

A kölcsönös napi tájékoztatás rendkívül fontos érkezéskor és távozáskor. A szülő tájékoztatást nyújt az előző napi történésekről, egészségi állapotról, a kisgyermek érzelmi állapotáról. Hazaadáskor pedig a kisgyermeknevelő tájékoztatja a nap történéseiről, a kisgyermek hangulatáról, érzelmeiről, étkezésről, alvásról és önállóságáról a szülőt. A napi

beszélgetéseknek kapcsolatformáló, bizalmat erősítő szerepe van. Segíti az együttműködést, a nevelés összehangolását, a család bevonásával.

Szülőcsoportos beszélgetések

A szülő csoportos beszélgetések lehetőséget biztosítanak, hogy az egy csoportba járó gyermekek szülei találkozzanak, beszélhessenek az aktuális, gyermekeiket érintő nevelési, fejlődési kérdésekről. A cél a családi nevelés segítése. A kisgyermeknevelők vezetik a beszélgetést a szülők igényeinek és érdeklődési körének megfelelően.

Üzenő füzet

Nem pótolja a személyes kapcsolatot, de fontos információs tartalommal bír a kisgyermek fejlődéséről, eseményekről, tájékoztatásról. Hozzájárul a szülő és kisgyermeknevelő kapcsolatának építéséhez, az összehangolt neveléshez.

8.3. Egyéb szervezett programok

Programjaink a családok igényeihez igazodnak a kapcsolat erősítése céljából. Leginkább a családi délután, az együtt eltöltött idő, közös élményszerzés iránt van igény a szülők részéről, amit az ünnepek és jeles napok köré építünk. A kisgyermek a szülei jelenlétében, szüleikkel, kortársaikkal játszanak együtt. A szülők kötetlenül beszélgethetnek egymással és a nevelőkkel. Gyermeknap családi délutánunknak már hagyománya van. Évente egyszer városi szintű programot is tervezünk az intézmény tagóvodáival a Tinódi Házban, ahol minden játszani vágyó kisgyermeket várunk a szülővel együtt.

8.4. Ünnepek, hagyományok

Ünnepünk:

- Születésnap: csoporton belül, az ünnepelt gyermek születésnapja körül zajlik. Az ünnepelt apró, a kisgyermeknevelők által készített ajándékot kap. Az életkornak megfelelő számú gyertya gyújtása jelképes tortán történik.
- Mikulás: Télapó érkezik a bölcsődébe. A gyermekek csomagot kapnak, amit hazavisznek és minden csoport új játékokat is kap.
- Karácsonyvárás: Az adventi időszak alkalmával az ünnepre hangolódunk, mézeskalácsot készítünk, együtt öltöztetjük díszbe csoportjainkat és a gondozási egységeinket, valamint felkészítjük lelkünket a kisgyermekkel.

- Farsang: Gondozási egységenként ünnepelünk. Jelmezbe öltöznek, álarcot öltenek a gyermekek és kisgyermeknevelők, zenés, vidám délelőtti tartunk.
- Húsvét: A gondozási egység együtt ünnepel. Minden gyermek húsvéti édességcsomagot kap, amit a játszóudvaron rejtenek el a kisgyermeknevelők, a fűben apró tojásokat dobálnak el, amik összegyűjtése nagy élményt jelent a gyermekek számára.
- Anyák napja: Ajándékot és meglepetést készítünk a gyermekekkel az édesanyák részére.
- Gyermeknap: A családdal közös rendezvény, ünnepi programok biztosításával.

Az ünnepek alkalmával ajándékokat készítünk a kicsiknek, kidíszítjük a csoportszobákat, és családi hangulatban a szülőkkel együtt ünnepelünk. Születésnap, névnap alkalmából megköszöntjük a gyermekeket.

9. A Bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

A Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a gyermek és a kisgyermeknevelő között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. Az egyes gondozási tevékenységek során, különböző gondozási módszereket alkalmazunk. A személyre szóló gondozás helyes módszerének kiválasztásánál a kisgyermeknevelőnek ismerni kell a gyermek egyéni és életkori sajátosságait, egyéni szükségleteit, fejlettségi szintjét. A kompetencia kialakulásának feltétele, hogy már a csecsemő is részt vehessen aktívan a gondozási helyzetekben, próbálkozásait a felnőtt dicsérje, támogassa és biztassa. Lényeges a megfelelő idő biztosítása, mivel igen hosszú időt és gyakorlást vesz igénybe egy mozzanat elsajátítása, megtanulása. A kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermek számára adott jelzései kihatnak a gyermek személyiségének fejlődésére. A gondozás befolyásolja a szokások kialakítását és az önállósodást.

A gondozás, nevelés főbb helyzetei

Bölcsődénkben a nevelés-gondozás helyzeteinek célja, hogy a gyermek testi-lelki harmóniáját, melyhez tartozik a személyi és tárgyi környezettel való harmónia is, lehetőséget nyújtson a gyermek számára, hogy pillanatnyi pszichés állapotának megfelelően ismerkedhessen környezetével, közben viselkedési mintát és segítséget kapjon optimális

fejlődéséhez, szocializációjához. A bölcsődei élet motiváló, tapasztalatokat nyújtó, megismerési, tanulási folyamatokat biztosító, élményekben gazdag, társas közegben történő interakcióra ösztönző legyen. A gyermekek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt a tevékenységekben, azok kiválasztásában, alakításában. A gondozás (öltözködés, tisztába tevés, kézmosás, étkezés) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

Tisztálkodás

Minden gondozási művelet kapcsán arra kell törekedni, hogy az a gyermeknek kellemes élmény legyen. A higiénés műveletek elsajátításában nagy szerepe van az utánzásnak, a felnőtt példamutatásának, az életkornak megfelelő életritmus, a jó napirend kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés feltétele. A személyi tisztaság szokássá alakítása feladata a bölcsődei tisztálkodásnak. Igénnyé kell átalakulnia a gyermekekben a mosakodás, fésülködés, fogmosás tevékenységének. A kisgyermeknevelők megtaníttják a kisgyermeket a helyes szájjöblítésre, a megfelelő hajápolásra, a helyes orrfúvásra. A kéz- és arcmosás minden étkezés előtt és után, illetve szükség szerint történik. A WC használat, illetve pelenkázás is a gyermek igényei szerint valósul meg.

Étkezés

A gyermekkorban kialakult táplálkozási szokások nehezen befolyásolható mintaként rögzülnek, és egész életre szóló ízlésformáló szerepük van. Tehát a gyermekkel kapcsolatban levő szakembereknek, kisgyermeknevelőknek óriási szerepük van az életmódbeli szokások alakításában. A táplálásnak, étkezésnek nemcsak a gyermek testi fejlődésében van szerepe, hanem az érzelmi élet, a szociális kapcsolatok alakulásában is.

A kisgyermeknevelő feladatai a csecsemő és kisgyermek táplálásával kapcsolatban:

- kellemes, nyugodt légkör kialakítása,
- megszerettetni a különböző ízű, sűrűségű, a korának megfelelő ételeket,
- megtanítani az önálló étkezésre,
- helyes szokásokat kialakítani.

Bölcsődénkben a napi étkezések a jól szervezett folyamatos napirend szerint történnek. Amíg a gyermekek nem esznek egyedül vagy együtt, fontos egy megfelelő etetési sorrend kialakítása. Az életkori sajátosságok figyelembevételével először a csecsemők étkeznek (ölben evés-ivás). A csecsemőket a kisgyermeknevelő mindig állandó, meghatározott

sorrendben gondozza. Egy-egy csecsemő egyszeri felvételekor több gondozási műveletet végez egymás után. (pl. tisztázás, mosdatás, etetés, öltöztetés és levegőre történő fektetés).

A kanál önálló használatával a gyermekek többsége 1,5 éves kora körül kezd szívesen próbálkozni. Ilyenkor úgynevezett „kétkanalas” módszert alkalmazunk. A kisgyermeknevelő a gyermekkel szemben ülve eteti, és neki is ad egy kanalat, hogy próbálkozhasson. Fontos az előke használat is a gyermek ruhájának védelme érdekében, hiszen az elején még sok étel megy mellé. Amikor már egyre ügyesebben eszik, az előkéje is egyre tisztább marad. Körülbelül 2,5 év körül olyan tisztán tud enni, hogy nincs szüksége előkére.

A 2-2,5 éves gyermekek már ügyesen terítenek maguknak. Mindenkinek megszokott, saját helye van az asztalnál. Minden kisgyermeknevelő a „saját” gyermekeinek étkezésénél felügyel. Amelyik kisgyermek elfárad az étkezésben, kisgyermeknevelője segítséget nyújt számára. Törekszünk a gyermekek egészséges táplálására (sok főzelékféle, friss gyümölcs, rostos gyümölcsle adása). Az ételek elkészítésénél figyelembe vesszük a szülők kéréseit. Ha a gyermek vallása miatt nem ehet sertés vagy marhahúst, más ételt fog kapni.

Étkezések menete:

- reggeli,
- tízórai,
- ebéd,
- uzsonna.

A szülők a hirdetőre kifüggesztett étlap alapján tájékozódhatnak az aznapi étrendről.

Öltözködés

A gyermek öltöztetését mindig igényeinek, fejlettségének megfelelően végezzük. Öltöztetés közben lehetőség nyílik a gyermek nevelésére, a helyes öltöztetés örömforrás a gyermeknek. Öltözködés közben ismeretet nyújtunk, higiénés és esztétikai érzékét is fejlesszük. Öltözködés terén a gyermekek a teljes önállóságot még 3 éves korra sem érik el. A befejező, eligazító műveletben még segítséget igényelnek. Fontos dolog, hogy a gyermekre mindig fejlettségének megfelelő ruhadarabot adjunk. Tapasztalatunk szerint a 2 éves gyermekek már a vetkőzéssel önállóan próbálkoznak. A 2,5-3 évesek pedig már próbálkoznak az öltözködéssel és gombolással is. A kisgyermeknevelők elegendő időt biztosítanak a gyermekek próbálkozásaira.

Pihenés, levegőztetés, napoztatás

A gyermekek zavartalan fejlődésének alapfeltétele az életkorának megfelelő pihenés, alvási idő. Az életkor növekedésével fokozatosan csökken az alvási igény. Gyermekeinknek biztosítjuk az elegendő és nyugodt alvás tárgyi, személyi és nevelési feltételeit. Alkalmazkodunk a gyermekek egyéni alvási szokásaihoz. Pl. cumi, cumisüveg, megszokott kendő, kedvenc maci, stb. használata.

Az egészséges csecsemő és kisgyermek számára a szabad levegőn való tartózkodás éppen olyan fontos, mint a megfelelő táplálék. A levegőztetés fontos szervezési feladat. A csecsemőket életritmusuk figyelembe vételével a szabad levegőn altatjuk. Ehhez megfelelő tárgyi feltételek szükségesek: kiságy, megfelelő ágynemű és ruhanemű.

Nyáron a nap nagy részét a játszóudvaron töltik a gyerekek. A napsugarak jótékonyan hatnak a gyermekek egészségére (D vitamin kialakulása, gyulladásgátló és immunrendszer erősítő hatás). A veszélyes ultraibolya sugarak ellen magas faktorszámú napozókrémeket kérünk a szülőktől. A nagy melegben pancsolókban frissülnek fel a gyerekek. A csecsemőket szűrt fényben napoztatjuk.

Pelenkázás, szobatisztaságra nevelés

A pelenkázást mindig a napirendet figyelembe véve végezzük, kivéve szükség esetén. A csecsemőt és kisgyermeket mindig a korának, fejlettségi szintjének megfelelően pelenkázunk, hogy napközbeni mozgását, tevékenységét ne gátoljuk.

A szobatisztaság komoly lépés a kisgyermek szociális fejlődésében. Az első olyan elhatározás, amely során kényelmetlenséget vállal annak érdekében, hogy a felnőttek rendjébe beilleszkedjék. Az elhatározás alapja, hogy olyan akar lenni, mint a felnőttek. Az ehhez szükséges elhatározásra kb. 2 éves kora körül érik meg, ha a pszichés és szomatikus feltételek kialakultak. A szobatisztává válás folyamata gyermekenként eltérő, egyik napról a másikra vagy sikerek és kudarcok váltogatásával, fokozatosan alakul ki. Fontos, hogy a felnőtt ebben is kezdettől fogva támogassa, együttműködjön vele. A teljes szobatisztaságot a szülővel szorosan együttműködve érjük el.

Bölcsődénkben vegyes csoportok vannak, minden csoportban van pelenkás és szobatiszta gyermek. A napi pelenkázások üteme rendszeresen, illetve szükség szerint történik, a napirend része. A pelenkázáshoz szükséges kellékeket (pelenka, popsi törölő, kenőcs) a szülők hozzák gyermekeik számára.

A Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb örömszerző tevékenysége, így a bölcsődei nevelés leghatékonyabb eszköze is, amely segíti a gyermekeket a világ megismerésében és elfogadásban, elősegíti a testi, érzelmi és szociális fejlődésüket.

A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával, nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a gyermek igényeitől, helyzetétől függően kezdeményez és vállal szerepet a játékban. A játék örömforrás, önként, szabadon végzett tevékenység, mintát nyújt, elősegíti a társas kapcsolatok fejlődését és a szocializációt. A csoportszobát úgy rendeztük be, hogy a lehető legcélszerűbben szolgálja a játszás és tanulás folyamatát. Olyan játszósarkokat alakítottunk ki, melyek jól elkülönülnek egymástól, biztosítják az egyéni és a kis csoportos játszási lehetőségek különböző formáit, pl.: babasarok, építősarok, fodrászsarok, konyha, alkotósarok, puha sarok. Kiemelten fontos feladat a játékkészlet összeállításának, pedagógiai szempontjainak a figyelembevétele.

Mozgás, játékos testmozgás

A mozgás alapvető életszükséglet, elengedhetetlen feltétele a szervezet harmonikus működésének. A mozgás a gyermek belső készletén, saját kezdeményezésén alapul. Az egészséges gyermek örömmel gyakorolja a mozgást. Fontos feladatunk, hogy megteremtjük azokat a személyi, tárgyi, szervezési és nevelési feltételeket, a megfelelő napirendet, melynek segítségével a gyermek szabadon mozoghat, miközben biztonságban érzi magát, elegendő időt kapjon a mozgásra, a különféle mozgásformák gyakorlására, újak elsajátítására, megfelelően fejlődjön mozgáskoordinációja. Fontos szempont, hogy a környezet balesetmentes legyen, a veszélyforrásokat kiküszöböljük. A játékeszközök felkeltsék a gyermek aktivitását, érdeklődését fenntartsák. A csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésükre, pl.: hempergő, elkerített szobasarok.

A sokrétű csoportszobai játékok a finommotorikát és a nagymozgásokat is fejlesztik. A szobában is szükségesek nagymozgásos játékok.

Tornaszobánkban rossz idő esetén is ki tudjuk elégíteni a gyermekek mindennapi mozgásigényét. Az udvari játék keretében gyakoroljuk a futást, járást, csúszdázást, labdázást. Az udvari kis házakban örömmel bújócskáznak, fogócskáznak. Úgyesen ugranak, egyensúlyoznak. Szívesen bicikliznek és motoroznak, bejárják a bölcsőde egész udvarát.

Vers, mese

A vers és a mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet) és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képekönnyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet. A kisgyermek figyelmét felkelti, megjegyzi a képekhez tartozó szöveget, felismeri az ábrát. A kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A rövid kitalált történetek a gyermekekről, csoportról, mindennapi eseményekről, állatokról, növényekről. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. Fejődik emberismerete, a főhőssel való azonosulás fejleszti empátiáját, gazdagodik szóincse.

A mese éppúgy, mint a játék örömforrás és feszültségoldás. A mesére a gyermekek önkéntelenül odafigyelnek. A mese közel hozza a gyerekeket és a felnőtteket, hiszen meséléskor odabújnak, odaülnek szorosán a kisgyermeknevelő mellé, és érzelmi biztonságban érzik magukat. A versek, mesék szoros részei a bölcsődei életnek minden nap verselünk, mesélünk a gyermekeknek.

Beszéd

A beszéd a kommunikáció egyik fajtája, és az emberi kapcsolatok fő eszköze. A kisgyermek életében a szavak megértésénél nagy jelentősége van a szituációknak. A beszéd a kisgyermeknevelő munkájának egyik legfontosabb eszköze. Nagyon fontos, hogy tisztán, jól érthetően beszéljen a gyermekekkel, minden kérdésükre adjon választ. A versek, mondókák, énekek nagyban hozzájárulnak a gyermekek beszédfejlődésének alakulásához. Kisgyermeknevelőink tisztában vannak azzal, hogy mindenki a saját ritmusában fejlődik, ezért senkit nem hasonlítunk a másikhoz.

Ének, mondóka

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre van lehetőség, a kisgyermeknevelő kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmikus szövegmondása és a közös éneklés által. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket keltenek, örömet, érzelmi

biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ének, mondóka felkeltik a gyermek zenei érdeklődését, érzelmeit gazdagítja. Fejleszti figyelmét, koncentrációját, beszédfejlődését, szép kiejtését, szavak megértését, ritmusérzékét, összerendezett mozgásra ösztönöz.

Az éneklés, a dalos játékok, mondókák, jótékony hatásúak minden korcsoportú kisgyermek számára, felszabadítják gátlásaikat, feloldják félelmeiket. Az éneklést, dalos játékokat beépítjük a napi munkarendbe. A gyermekek nagy örömmel ismétlik a ringató, érintgető, tapsoltató, és simogató, rímelő mondókákat.

A környezet megismerése

Bölcsődénkben a gyermekek környezeti nevelését saját tapasztalataikra építjük. A természeti jelenségek megfigyelése is érdekes tapasztalatot jelenthet. Séták alkalmával beszélgetünk az évszakok változásáról (tavasz, nyár, ősz, tél). Ilyenkor jó alkalom nyílik a közlekedés megfigyelésére is. A bölcsődés gyermeket a természetből elsősorban az állatok érdeklik, érdeklődve figyelik azokat, utánozzák hangjukat, mozgásukat, testi közelségbe is szívesen kerülnek velük, pl. bátran megfognak férgemet, rovarokat (az azoktól való utálkozás már felnőttől tanult viselkedés). Udvarunkon megfigyeljük a madarak, bogarak, csigák, méhek életét. Terményeket, virágokat, növényeket gyűjtünk. A föld, a fű, a száraz és vizes homok tapintása, markolásása, a kavicsok gyűjtögetése lehetőséget ad a környezet megismerésére. Az így megszerzett ismeretekre lehet alapozni a későbbi környezeti nevelést.

Beszélgetünk az időjárás és az öltözködés kapcsolatáról. A 2,5-3 éves gyermekek már a színeket is ismerik. Örömmel mesélnek családjukról, testvéreikről, az otthon történt dolgokról.

Alkotó tevékenységek

A rajzolás (firkálás), festés, mintázás, ragasztás, gyurmázás fontos eszközei a gyermek személyiségfejlődésének. A gyermekek számára biztosítjuk az alkotó tevékenység feltételeit, figyelembe vesszük fejlettségi szintjét. A kisgyermeknevelő mintát ad, megmutatja a különböző technikákat, elismeréssel, megbecsüléssel, megőrzéssel segíti a tevékenység iránti érdeklődés fenntartását, személyiségfejlődésre gyakorolt hatását. Kisgyermeknevelőink kreativitása sokrétű, rengeteg eszközt használnak fel, hasznosítanak újra és látják meg a lehetőséget, hogy újat alkossanak. Az alkotó tevékenység kezdeményezése az aktualitásokon alapul, évszakok, ünnepek.

Tanulás

A kisgyermek számára a gondozás és nevelés helyzetei a tanulás szinterei, észrevétlenül épül be és használja a kisgyermek a mindennapi cselekvések elvégzése, a tapasztalatok szerzése, az ismeretek elsajátítása közben. Ezek együttesen idéznek elő tartós változást a kisgyermek viselkedésében, gondolkodásában.

10. A bölcsőde kapcsolatai

Az óvoda és bölcsőde kapcsolat tartalmasabbá vált, amióta integrált intézmény tagja lettünk. Kölsönösen részt veszünk egymás szakmai programjain, megismerjük egymás munkáját, összehangoljuk nevelési programunkat. Sokat tanulunk egymástól. Az óvodapedagógusok ellátogatnak bölcsődénkbe, mi is látogatást teszünk az óvodákban.

Rendszeres és folyamatos kapcsolatot tartunk fenn. Több kisgyermek szociális vagy egyéb okok miatt a gyermekjóléti szolgálat ajánlásával kerül hozzánk felvételre. Ha a bölcsődében valamilyen problémát észlelünk a gyermekekkel kapcsolatban (elhanyagolás, bántalmazás, stb.) jelezzük a család- és gyermekjóléti központnak.

A gyermekorvos heti 1 alkalommal meglátogatja bölcsődénket, a gyermekeket megvizsgálja, a receptre kapható gyógyszereket felírja, tanácsadást tart, lehetőség nyílik a tapasztalatcserére. Más bölcsődékkal is jó kapcsolat alakult ki az évek során, így például néhány pécsi és dunaújvárosi bölcsődével tartjuk a kapcsolatot.

11. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált gondozása, nevelése a bölcsődében

A gyermekek bölcsődei elhelyezésének kettős funkciója van, az egyik a gyermekek korai rehabilitációs és rehabilitációs gondozása-nevelése, fejlesztése, a másik a sérült gyermekeket nevelő családok részére rövidebb vagy hosszabb időre segítségnyújtás gyermekük fejlesztéséhez. A szülő munkát vállalhat, lehetőséget kap a társadalomba való visszailleszkedéshez.

Bölcsődénkben igény szerint sajátos nevelési igényű kisgyermeket gondozunk teljes integrációban a többi gyermekekkel egy csoportban. A többi gyermek által nyújtott minta a fogyatékos gyermek optimális fejlődését segítheti, illetve az ép gyermek egészséges személyiségfejlődését teljessé teheti. A sérült gyermekek korai fejlesztése a „TM EGYMI Móra Ferenc Általános Iskolája Dombóvár, Kinizsi u. 37. alatti telephelyén történik.

12. Gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok a Bölcsődében

1993-ban született meg a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény, melynek kibontásaként 1997. november 1-vel lépett hatályba a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásáról szóló 1997. évi XXXI. törvény, ami komoly szemléletváltást eredményezett a gyermekvédelemben. Több új gondozási formát vezetett be és a meglévő intézményeket új rendszerbe foglalta.

A bölcsődét is a gyermekvédelem rendszerébe helyezte el, mégpedig a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások közé, azon belül is a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formájaként.

Napjainkban egyre több halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy veszélyeztetett kisgyermek kerül bölcsődébe, akik megfelelő ellátása megkülönböztetett figyelmet és nagyobb szakértelmet igényel a gondozónő részéről.

A szülőkkel való bánásmód, kommunikáció is nehezebb, mivel ezek a családok sokkal érzékenyebbek.

Feladataink: prevenció és a lehetséges korrekció, elsődleges észlelő- és jelzőrendszer.

- A kisgyermek jólétének biztosítása,
- A gyermekvédelmi problémák megelőzése.

Ezeket a feladatokat egyrészt saját kompetencia határainkon belül, másrészt – mint elsődleges észlelő és jelzőrendszer – más külső intézmények bevonásával, a velük való együttműködés biztosításával valósítjuk meg.

13. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást nyújtók jogainak védelmében

A szülők jogai:

- Az ellátás feltételeiről, a felvétel rendjéről, a házirend részletes szabályairól minden esetben tájékoztatást kell nyújtani, illetve mindenki számára elérhetővé kell tenni.
- Biztosítani kell az egyenlő bánásmód, az emberi méltóság tiszteletben tartásához, vallási, etnikai, faji hovatartozáshoz való jogot.
- A szülők joga megismerni az intézmény működését, gyermekével kapcsolatos nyilvántartások vezetését.

- A szülőket és gyermekeiket megilleti a személyes adatok védelme és a titoktartás.
- A szülők számára elérhetővé kell tenni a gyermekjogi képviselő, elérhetőségeit (név, telefonszám, hely, időpont), hogy segítséget nyújthasson a szülők jogainak gyakorlásában.
- Az intézmény dolgozója csak olyan személy lehet, akivel szemben nem áll fenn a törvényben meghatározott kizáró ok, tényező.

A gyermekek jogai:

- segítséget kapjon a családjában történő neveléshez,
- segítséget kapjon egészséges személyiség fejlődéséhez, kibontakoztatásához,
- segítséget kapjon a korai szocializációhoz,
- személyre szóló nevelést-gondozást kapjon,
- hátrányos megkülönböztetéstől mentes nevelés-gondozást kapjon,
- emberi méltóságát, személyi jogait tiszteljék.

A szolgáltatást nyújtók jogai:

- Az intézmény dolgozóit megilleti a munkáltató, fenntartó védelme panasztétel esetén.
- Az intézmény dolgozóit megilleti a magánélet védelme, személyes adatok védelme, család és házasság intézményének védelme, várandós, kisgyermeket nevelő anya védelmének kötelezettsége, a dolgozók védelme nem lehet hátránnyal a bölcsődében ellátandó gyermekek érdekeivel szemben.
- Az intézmény dolgozóinak munkáját elismerjék, megbecsüljék.
- A munkáltató megfelelő munkakörülményeket biztosítson.

Érdekképviseleti Fórum működése:

Az 1997. évi XXXI. törvény 35. § alapján Érdekképviseleti Fórum működik, ahol a szülő gyermeke jogainak védelmében az intézményben dolgozók kötelezettségzegése, mulasztása esetén panaszkezelési jogával élhet.

Az Érdekképviseleti Fórum tagjai:

- az ellátásban részesülő gyermek szülei vagy más törvényes képviselője közül 5 fő,
- az intézmény közalkalmazottainak képviselője 1 fő,
- az intézmény fenntartójának a képviselője 1 fő.

Az intézmény vezetője és az érdekképviselői fórum kivizsgálja az esetet, tájékoztatást nyújt, intézkedik a probléma megoldásának módjáról, erről írásban tájékoztatja az érintettet 15 napon belül. Ha a panasz benyújtója nem ért egyet, a fenntartóhoz fordulhat. Az érdekképviselői fórum javaslatot tehet az intézmény működésével kapcsolatosan, véleményt nyilváníthat a gyermekeket érintő kérdésekben.

14. A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültségének módja, formái

Képzés, továbbképzés

A 9/2000 (VIII.4) SZCSM rendelet írja elő a képezési előírásoknak megfelelően a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzésére vonatkozó kötelezettséget azok számára, akik munkaviszonyban állnak, megfelelő szakképesítéssel rendelkeznek. A továbbképzési időszak alatt a továbbképzésre kötelezett felsőfokú képesítéssel rendelkező kisgyermeknevelőnek 80 pontot, egyéb szakképesítéssel rendelkező kisgyermeknevelőnek 60 pontot kell szereznie.

Továbbképzéssel kapcsolatos feladatok a munkáltató részéről:

Megfelelő jogszabályok ismeretében, gondoskodik:

- a működési nyilvántartásba vételről,
- változások bejelentéséről, törlésről, szüneteltetéséről,
- dolgozók tájékoztatásáról,
- továbbképzési terv készítéséről,
- normatív felhasználásáról,
- a továbbképzésen résztvevők helyettesítéséről.

A továbbképzési terv meghatározó elemeit a 9/2008 (VIII.4) SZCSM rendelet írja elő, melyet az intézményvezető készít el.

2016. január 1-jétől a pedagógus életpályát kiterjesztették a bölcsődei szakdolgozókra, akik szakképesítésük mellett felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. 2017. január 1-jétől a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosítása bevezette a bölcsődei dajka munkakört, a bölcsőde fenntartójának a bölcsődei dajka munkakör bevezetésétől és a 2016. december 31-én

technikai, takarító munkakörben dolgozó személyek bölcsődei dajka munkakörbe történő átsorolásáról 2017. december 31-ig kell gondoskodnia.

Önképzés

A kisgyermeknevelők szakmai felkészültségét önképzéssel, folyóiratok olvasásával, internet-hozzáférési lehetőséggel, belső továbbképzések, hospitálások, külső továbbképzésen szerzett új ismeret átadásával tartjuk fenn. Szoros kapcsolatot ápolunk tagóvodáinkkal, egymásnál hospitálunk, új tapasztalatokra, nevelői attitűdökre teszünk szert.

A bölcsőde dolgozóira jellemző a nyitottság, elfogadás, gyermekszeretet, empátia, tolerancia, személyközpontú kommunikáció, innovatív, aktív együttműködés.

15. A bölcsődei nevelés-gondozás belső ellenőrzése, bölcsődei dokumentumok

A bölcsődénkben folyó nevelés-gondozás a szakmai program, valamint a működést szabályozó dokumentumok alapján történik.

A belső ellenőrzés feladata, hogy a bölcsődénkben folyó szakmai munka hatékonyságát, figyelemmel kíséresse, szükség esetén korrigálja.

Bölcsődénkben a dolgozók munkáját évente egyszer értékeljük, az ellenőrzés tapasztalatait ismertetjük, amire a dolgozó írásban észrevételt tehet. A dolgozók saját maguk is értékelik munkájukat, felkészültségüket, önreflexiót végeznek, amit aztán közösen átbeszélünk, az erősségeket, illetve a fejlesztendő területet meghatározzuk. A szülői elégedettséget 2-3 évente mérjük.

A kisgyermeknevelők által vezetett dokumentumok

- Gyermek egészségügyi törzslap,
- Fejlődési napló,
- Üzenő füzet,
- Csoportnapló.

A **gyermek egészségügyi törzslap** része a **Fejlődési napló**, melyen a gyermek egyéni fejlődésének követését rögzítik a kisgyermeknevelők a bölcsődébe kerüléstől az óvodába való felvételig. A naplót a gyermek „Saját kisgyermeknevelője” vezeti, a napló tartalmazza a gyermek fejlődését 1 év alatt havonta, 1-3 éves korig negyedévente vezetve. A napló minden

egyres gyermekről olyan képet ad, ami csak rá jellemző, ami megkülönbözteti őt a csoport többi gyermekétől.

Fejlődési lapon a kisgyermeknevelő nyomon követi, hogy a gyermek a különböző életkorban milyen fejlődési szinten áll, fejlődésében előrelépés vagy lemaradás tapasztalható. A fejlődési lap felhívja a kisgyermeknevelő figyelmét arra, hogy mi az, amire fokozottabban kell ügyelnie a gyermek gondozása-nevelése közben.

Üzenő füzet tartalmazza a beszoktatás első 10 napját, menetét, majd egy hónap múlva egy rövid beszámolót a kisgyermek beilleszkedéséről, továbbá a fejlődési napló tartalmát, a kisgyermek egyéni fejlődését a szülő tájékoztatására.

A kisgyermeknevelők a” gyermekről 3 havonta beszámolót, jellemzést írnak a szülőknek. Az üzenő füzet tartalmazza a gyermek hossz- és súlynövekedését mutató táblázatot. A kisgyermeknevelő szakmai munkájának ellenőrzését a pécsi Módszertani Bölcsőde végzi 4 évente.

A bölcsődevezető által vezetett dokumentáció

- Felvételi könyv (a felvételek függvényében folyamatosan);
- Statisztika: havi statisztika, éves statisztika, kedvezményezett gyermekek nyilvántartása;
- A gyermekek alapnyilvántartása a térítési díjjal kapcsolatban a Gyvt. szerint;
- Jelenléti kimutatás, távolmaradás, egyéb hiányzások, helyettesítések intézése; szabadság
- Elektronikus TAJ alapú nyilvántartás vezetése a KENYSZI (Központi Elektronikus Nyilvántartás) rendszerben.
- A dolgozók munkaköri meghatározása, alkalmassági vizsgálatok elrendelése, ellenőrzése (mikor kell ismét elrendelni);
- Továbbképzési kötelezettség nyilvántartása,
- Munkaköri leírások készítése, frissítése;
- Szakmai képzések, továbbképzések nyilvántartása;
- Tárgyi eszközök leltárba vétele, selejtezés, éves leltárkészítés;
- Szakmai ellenőrzések dokumentálása
- Belső szabályzatok készítése, felülvizsgálata,
- Intézményi dokumentumok éves felülvizsgálata, jogszabály módosításoknak megfelelő aktualizálása (szakmai program, SZMSZ)
- Egyéb: évnnyitó szülői értekezlet dokumentálása (jegyzőkönyv).

16. A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődés kor végére

- Nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, legfeljebb apró segítséget igényel.
- Már nem csak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is.
- Jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára.
- Környezete iránt nyitott, érdeklődik minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben.
- Gazdag szóincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőttel, gyermekkel.
- A gyermekek többsége szobatiszta.

1. sz. melléklet: Megállapodás

Megállapodás 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátásáról

Mely, létrejött egyrészről a **Szivárvány Óvoda és Bölcsőde Dombóvár Tündérváros Bölcsődéje 7200 Dombóvár, Kórház u. 35,** valamint, /gyermek neve, születési adatok:.....

.....**kiskorú**

képviselőben eljáró/szülő,gondviselő neve:.....

Lakcíme:.....Telefonszáma:.....

Törvényes képviselő között/továbbiakban igénybevevő/intézményi elhelyezés biztosítása tárgyában az alábbiak szerint:

1.Intézmény - Igénybevevő 20- án előterjesztett kérelme és csatolt igazolása alapján biztosítja.....kiskorú felvételét.

2. Szolgáltatás típusa: **bölcsődei ellátás**

Helye: Szivárvány Óvoda és Bölcsőde Dombóvár Tündérváros Bölcsődéje 7200 Dombóvár, Kórház u. 35.

Időtartama:20..... napjától kezdődően ,
..... napjáig határozott időre, vagy határozatlan (aláhúzendő) időre biztosít.

3.A szolgáltatásért fizetett személyi térítési díj összege, áll az étkezés térítési díjából, valamint a gondozás díjából. A személyi térítési díj összege:.....Ft/nap,ebből, étkezési térítési díj:.....Ft/nap, mely a mindenkor érvényes önkormányzati rendelet alapján, valamint az 1997. XXXI. Gyvt. 151§ (4) bekezdése alapján kell megállapítani. A törvényes képviselő a 328/2011. (XII.29.) számú kormányrendelet 6. számú mellélete szerint nyilatkozik, kedvezményre való jogosultságáról. A szülő az étkezésre vonatkozó támogatási határozatot bemutatja, térítési díj figyelembevétele céljából.

Lemondás:igénybevételt megelőző nap.

Gondozási díj:.....Ft/nap,mely a mindenkor érvényes önkormányzati rendeletben meghatározott összeg. A gondozási díj, nem visszatérítendő, egész hónapra szól, a gyermek hiányása esetén is fizetendő, ellentétben az étkezési díjjal.

A gondozási térítési díj megállapítása céljából, a kötelezett, 1997. XXXI. Gyvt. 150 § (1)-(3) bekezdése alapján kell megállapítani. A törvényes képviselő a 328/2011. (XII. 29) számú

kormányrendelet 5. számú melléklete szerint nyilatkozik, jövedelmi helyzetéről. A szülő/törvényes képviselő, a gondozási díj alól való mentesség esetén, kedvezményre való jogosultságot igazoló dokumentumokat, határozatot bemutatja.

4. Az igénybevevő vállalja, hogy a térítési díj (ak) havi összegét a bölcsőde által meghatározott időpontban rendezi. Egyben tudomásul veszi, hogy a térítési díj összege az önkormányzati rendeletnek megfelelően évente változik.

5. Elfogadja, továbbá azt a tényt is, hogy az alábbi törvényi feltételek estén a szolgáltatás megszűnik.

- A bölcsődei nevelési év végén/ augusztus 31-én/, ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte
- Ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható a negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.
- Meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetőleg magatartászavara veszélyezteti a többi gyermek fejlődését.

A bölcsőde vezetőjének tájékoztatását

- A szolgáltatások rendjéről, tartalmáról,
- A gyermekekről vezetett nyilvántartásokról
- A bölcsődei ellátás megszűnéséről
- A fizetendő térítési díjakról
- A panaszok gyakorlásának módjáról
- A jogosultak jogait képviselőkről
- A házirendről

Tudomásul veszem.

A megállapodást kötő felek egyetértenek abban, hogy jelen megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a tárgykört érintő hatályban lévő törvények és azok végrehajtási rendeletei, illetve az intézmény által kiadott házirend szabályai az irányadók.

A fentieket átolvasás után, mint akaratukkal egyezőt aláírásukkal hitelesítik a felek.

Dombóvár, 20

.....

bölcsődevezető

.....

szülő/gondviselő

2.sz. melléklet: Házirend

1. A bölcsődében 20 hetes kortól három éves korig neveljük-gondozzuk azoknak a szülőknek a gyermekeit, akik a Gyvt.41§ (1) meghatározott okok miatt, gyermekeik napközbeni ellátásáról nem tudnak gondoskodni. Az ellátás megkezdése előtt, de legkésőbb, 2 héttel az ellátás megkezdésétől a szülőnek igazolnia kell munkába állását.

2. A bölcsőde nyitva tartása: Hétfőtől – Péntekig: 6.00 – 17.00

A gyermekekért legkésőbb 17.00-ig szíveskedjenek a bölcsődébe érkezni.

3. Kérjük a kedves szülőket, segítsék a csoportok napirendjének kialakítását azzal, hogy gyermekeikkel legkésőbb 8.30-ig megérkeznek a bölcsődébe. Lehetőség van arra, hogy alkalmanként későbbi időpontban érkezzenek, de ezt előre jelezni kell a gyermek kisgyermeknevelőjének. Fontos lenne, hogy gyermekükkel, illetve gyermekükért étkezések előtt vagy étkezések után jöjjenek, mert a kisgyermeknevelők étkezési idő alatt nem tudják megfelelően fogadni az érkező gyermeket.

4. A szülőknek gondoskodniuk kell arról, hogy gyermekeik tisztán, ápoltan érkezzenek a bölcsődébe.

5. Kérjük a kedves szülőket, hogy a bölcsődébe való bevétel előtt, gyermekeiket szükség szerint öltöztessék át, a gyermek korától függően kínálják fel a bili vagy a WC használatát, majd kézmosás után kísérik be őket a csoportszobába és tájékoztassák a kisgyermeknevelőt a gyermek hogylétéről, az otthoni eseményekről. Hazavitelkor a kisgyermeknevelő beszámol a napi eseményekről és átadja a szülőnek a gyermeket. Ekkor ismét a szülő feladata a gyermek utcai ruhába való átöltöztetése.

6. A bölcsődéből a gyereket csak a szülő vagy az általa írásban megbízott személy viheti el. 14 éven aluli gyermek, és ittas személy számára, a kisgyermeknevelő nem adhatja ki a gyermeket.

7. A bölcsődei átadókban minden kisgyermeknek külön szekrénye van, a ruhák tárolására. A bölcsődében egyéb helyen hagyott, ill. a gyermekén lévő (ékszer) tárgyakért felelősséget nem tudunk vállalni.

8. A bölcsődébe csak egészséges gyermek hozható. A közösség egészsége érdekében lázas, (37,5 °C és ennél magasabb hőmérsékletű), antibiotikumot szedő vagy fertőzésre gyanús gyermek nem látogathatja az intézményt. A családban előforduló fertőző betegségről a bölcsődét értesíteni kell.

9. Abban az esetben, ha a gyermek napközben megbetegszik a bölcsődében, a kisgyermeknevelő értesíti a szülőt vagy a szülő által kijelölt hozzátartozót. Ehhez feltétlenül szükséges a pontos cím és a telefonszám, amit az üzenő füzetbe kérünk beírni. Kérjük, hogy ilyen esetben minél előbb gondoskodjanak a gyermek hazaviteléről, illetve orvosi ellátásáról, ezzel is növelve a mielőbbi gyógyulás esélyét.

10. Ha a szülő a gyermekét bármilyen ok miatt nem hozza a bölcsődébe, a távolmaradását, lehetőleg egy nappal előtte, de legkésőbb reggel 8 óráig be kell jelentenie, különben az intézménynek nem áll módjában az előre befizetett étkezési térítési díjat jóváírni.

11. Kérjük, hogy a megállapított intézményi térítési díjat minden hónapban az előre jelzett napon fizessék be, még hiányzás esetén is. Ha a szülő a gyermekének távolmaradását a megállapított időpontig nem jelenti be, akkor sajnos a térítési díjat gyermeke hiányzása esetén is be kell fizetnie.

A befizetés történhet:

- Késspénzzel az intézményben (az előre jelzett napokon)
- Átutalással

12. A befizetett, de fel nem használt étkezési térítési díjak visszafizetése /kimaradás esetén/, az Integrált Önkormányzati Szolgáltató Szervezetnél történik, vagy a megadott befizetés napján, a bölcsődében az élelmezésvezetőnél.

13. A 3 nap vagy, ennél hosszabb hiányzás esetén a gyermeket a bölcsőde csak a házi orvos vagy gyermekgyógyászati szakrendelés orvosa által adott igazolás alapján tudja újra fogadni kivéve, ha a szülő előre jelezte a hiányzást.

Hiányzás után kérjük, legalább egy nappal előre jelezzék, ha gyermekük ismét jöhet bölcsődébe.

14. Két hónapi folyamatos hiányzás után, csak különösen indokolt esetben és egyéni elbírálás alapján tudjuk a férőhelyet fenntartani.

15. Kérjük, minden szülő hozzon gyermekének egy „üzenő füzetet” melybe a kisgyermeknevelők rendszeres tájékoztatást adnak a gyermekek fejlettségéről, eseményekről, programokról. Örömmel vesszük, ha a szülők is bejegyzéseiket tesznek, a gyermek egészségügyi állapotára, fejlődésére vagy az otthoni eseményekre vonatkozóan.

16. Évközben a bölcsőde szülői értekezletet, szülőcsoportos beszélgetéseket szervez, egyéni beszélgetésekre biztosít lehetőséget, a folyamatos kapcsolattartás és a gyermek bölcsődei életének figyelemmel kísérése céljából. Ezekre a találkozásokra minden szülőt szeretettel várunk.

17. A bölcsőde Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselőtestülete által jóváhagyott időpontban nyáron 2 hétre bezár, a zárás időpontjáról, az aktuális év február. 15-ig tájékoztatjuk a szülőket.

18. Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy a bölcsőde egész területén, **TILOS A DOHÁNYZÁS!**

19. Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy a kijelölt parkolóhelyeket vegyék igénybe, kisgyermekük bölcsődébe való hozatalakor és hazavitelekor. A gazdasági bejárat előtt lévő területet, kérjük szabadon hagyni, a szállítók részére van fenntartva!

20. Az 1997.évi XXXI. Gyvt.. 36§ alapján a szülő panasszal fordulhat a Bölcsőde vezetőjéhez, vagy az Érdekképviseleti fórumhoz a következő esetekben:

1. az intézményi jogviszony megsértése, különösen a személyiségi jogainak, kapcsolattartásainak sérelme, továbbá az intézmény dolgozóinak szakmai, titoktartási és vagyoni védelmi kötelezettségeinek megszegése esetén, vagy
2. az ellátás körülményeit érintő kifogások orvoslása érdekében.

A házirend betartását köszönjük. Reméljük, hogy együttműködésünket segíti.